

Біографічна довідка Г.П. Галагана

Григорій Павлович Галаган народився 15 серпня 1819 року, в селі Сокиринці Прилуцького повіту на Полтавщині (нині Срібнянський район Чернігівської області) у родині заможного дворянина, нащадка славетного козацького роду. Засновник династії, Ігнат Іванович Галаган, був полковником Чигиринським та Прилуцьким.

Початкову освіту Григорій отримав удома, вищу – в Санкт-Петербурзькому університеті. Подорожував країнами Західної Європи, переймаючи досвід найсучаснішого сільського господарювання, що його згодом застосував у своїх численних маєтках.

1847 р. Григорій Галаган очолив дворянство Борзенського повіту на Чернігівщині.

1858 р. увійшов до чернігівського губернського комітету із селянських справ, зокрема, займався питаннями покращення життя селян. Не раз організовував власним

коштом допомогу селянам, потерпілим від неврожаю.

Активно домагався скасування кріпацтва, тож його запросили до участі в редакційній колегії з опрацювання селянської реформи. Після скасування кріпацтва був призначений одним із двох представників уряду до Чернігівського губернського у справах селян комітету, вимагав цілковитого звільнення колишніх кріпаків від цензових обмежень у правах. Призначений царським указом на посаду віце-президента комісії з улаштування побуту селян Південно-західного краю при київському генерал-губернаторі, гідно працював на цій посаді, всупереч перепонам, що їх чинив генерал-губернатор М. Анненков, який цю комісію очолював.

З 1865 р. Григорій Галаган активно зайнявся меценатством. Ініціював та фінансував створення гімназії в Прилуках, цілої низки народних шкіл. Підтримував власними коштами видання журналу «Київська старовина».

1871 р. створив перше в Україні ощадно-позикове товариство (ім. Павла Галагана) в Сокиринцях для допомоги селянам-погорільцям та потерпілим через неврожаї.

1873–75 рр. Г.П. Галаган очолював Південно-західний відділ Російського географічного товариства.

Дружні стосунки, щире листування пов'язували Григорія Галагана з Т. Шевченком, П. Кулішем, М. Максимовичем, П. Житецьким та іншими відомими українськими літераторами і громадськими діячами. Він усіяко підтримував київську «Громаду», допомагав молодим талановитим людям у отриманні освіти, клопотався про їхнє працевлаштування.

Був одним із чільних засновників бібліотеки в Києві (нині Національна парламентська бібліотека України).

У грудні 1871 р. Г.П. Галаган обраний головою Прилуцького дворянства, працював на цій посаді до 1882 р. і за цей час домігся значного збільшення бюджетного фінансування народної освіти, в тому числі – для гідної оплати праці вчителів.

1876 р. Григорій Павлович пожертвував свою садибу в с. Дігтярі для організації ремісничого училища.

У Прилуках завдяки йому були створені жіноча і чоловіча гімназії.

1880 р. був обраний почесним громадянином міста Прилуки.

У 1869 -82 рр. – голова З'їзду мирових суддів у Прилуках.

Справді вікопомним у житті Г.Галагана стало 1 жовтня 1871 р. – цього дня у Києві відкрилася Колегія Павла Галагана, створена коштом мецената і названа на честь його сина. Павло був єдиною дитиною у подружжя Григорія Павловича та Катерини Василівни (з дому Кочубей) і помер 16-річним.

У промові на відкритті Колегії Г.П.Галаган зазначив: *«Нам залишилося одне з двох: або віддатися цілковитій і безкінечній печалі, котрої, поза сумнівом, воліла душа, або, зжившись з печаллю, прагнути того, щоб наш бідолашний син продовжував жити в інших, у своїх ближніх і для своїх ближніх. Ми обрали останнє, і з цією метою заснована Колегія Павла Галагана».*

Половина учнів Колегії – 30 юнаків — походили з незаможних родин і отримували від мецената стипендію. На утримання Колегії Григорій Павлович передав великий будинок, вельми значну суму грошей, кілька маєтків. У Колегії викладали відомі вчені й педагоги Житецький, Шафранов, Нечипоренко, Науменко. Блискучу освіту і належне виховання отримали тут професори Покровський, Петрушевський, Малиновський, Кримський і багато інших відомих людей. На спробу уряду нагородити Галагана за створення і підтримку Колегії він щиро образився і запропонував більше ніколи не порушувати цього питання.

Григорій Галаган жваво цікавився літературою, а після його смерті було виявлено ще й осяжну збірку матеріалів з української етнографії.

1857 р. він видав «Южно-руські пісні з голосами». У «Київській старовині» 1882р. було надруковано розвідку Г.Галагана (з передмовою П.Житецького) «Докладний опис малоруської вертепної драми в тому вигляді, в якому вона збереглася в селі Сокиринцях».

Григорій Павлович Галаган помер 25 вересня 1888 р. в рідному маєтку Сокиринці. Там і був похований.

Упродовж усього життя він був дієвою людиною, залюбленою в життя, готовою прийти на допомогу всім, хто її потребував. Він і нині є правдивим прикладом безкорисливого служіння людині і рідній країні.